

Informes
d'Avaluació 21

**El coneixement
de les llengües
catalana
i castellana
de l'alumnat
de Catalunya**

Informes
d'Avaluació 21

El coneixement de les llengües catalana i castellana de l'alumnat de Catalunya

URL: www.gencat.cat/ensenyament

Aquest llibre està publicat amb una llicència Creative Commons Reconeixement-NoComercial-SenseObraDerivada 4.0.

No es permet l'ús comercial de l'obra original ni la generació d'obres derivades.

La llicència completa es pot consultar a <http://creativecommons.org/licenses/by-nc-nd/4.0/deed.ca>

Presentació	5
1. Resultats en les avaluacions del Departament d'Ensenyament	7
1.1. L'avaluació de sisè d'educació primària.....	8
1.1.1. La percepció de la dificultat de les proves	12
1.2. L'avaluació de quart d'ESO	13
1.2.1. La percepció de la dificultat de les proves	18
2. Resultats en les avaluacions del Ministeri d'Educació, Cultura i Esport	21
3. Resultats en les avaluacions internacionals PISA	29
4. Resultats en les proves d'accés a la universitat PAU	33
5. Conclusions	35
6. Fonts d'informació	37

PRESENTACIÓ

D'acord amb la legislació vigent, el Departament d'Ensenyament de la Generalitat de Catalunya avalua periòdicament l'adquisició de les competències bàsiques per part de tot l'alumnat de les etapes d'escolarització obligatòria (educació primària i educació secundària obligatòria). Aquestes avaluacions són competència del Consell Superior d'Avaluació del Sistema Educatiu (CSASE), segons el que disposa el Decret 305/1993, de 9 de desembre (DOGC núm. 1837, de 27/12/1993). També correspon al CSASE la coordinació i la col·laboració en les avaluacions d'àmbit estatal que impulsa l'Institut Nacional d'Avaluació Educativa del Ministeri d'Educació, Cultura i Esport, així com les organitzades per organismes internacionals, com les proves PISA.

Aquest volum de la col·lecció 'Informes d'avaluació' té com a objectiu recollir els resultats obtinguts per l'alumnat de Catalunya en les avaluacions que s'han aplicat en les etapes d'escolarització obligatòria en els darrers anys, per poder establir comparacions entre avaluacions i cicles. L'anàlisi se centra en els resultats corresponents a la competència en llengua catalana i en llengua castellana, amb la finalitat de determinar la contribució del sistema educatiu català a l'aprenentatge efectiu i equivalent de les dues llengües oficials de Catalunya de tots els alumnes quan acaben l'escolarització obligatòria.

La informació sobre els resultats avaluatius d'aquest volum té en compte avaluacions promogudes per organismes diversos. En primer lloc, les avaluacions de sisè d'educació primària (del curs 2008-2009 al curs 2015-2016) i les de quart d'educació secundària obligatòria (del curs 2011-2012 al curs 2015-2016), aplicades pel Departament d'Ensenyament. En segon lloc, les avaluacions de diagnòstic del Ministeri d'Educació, Cultura i Esport, aplicades a l'educació primària durant el curs 2008-2009 i a l'ESO durant el curs 2009-2010, que són les úniques edicions que se n'han dut a terme. En tercer lloc, els resultats d'una avaluació internacional de la rellevància de PISA en els cinc cicles en què Catalunya hi ha participat amb mostra pròpia, des de l'any 2003 al 2015. I per acabar, es té en compte la puntuació mitjana en llengua catalana i llengua castellana obtinguda pels estudiants aptes per accedir als estudis universitaris en les proves PAU dels anys 2012 al 2016. Els resultats no pertanyen a l'ensenyament obligatori, però sí que mostren que es manté la tendència observada en les altres avaluacions.

El Consell Superior d'Avaluació del Sistema Educatiu va publicar ja fa anys un volum dedicat al coneixement de les llengües. És el número 6 de la col·lecció 'Quaderns d'avaluació', que porta per títol *El coneixement de llengües a Catalunya* i data del mes de setembre del 2006. Amb el volum que publiquem ara, la nostra intenció és actualitzar les dades, que posen en evidència que el sistema educatiu català proporciona un coneixement equivalent de les dues llengües oficials de Catalunya. I la constatació és observable tant si s'analitzen les puntuacions mitjanes dels estudiants com si es tenen en compte les dels centres educatius o s'estudien els resultats per territoris.

Tota la informació sobre les proves es pot trobar a la pàgina web del Consell: <http://csda.gencat.cat/ca/>.

JOAN MATEO ANDRÉS
President del Consell Superior d'Avaluació del Sistema Educatiu

1. RESULTATS EN LES AVALUACIONS DEL DEPARTAMENT D'ENSENYAMENT

Des del curs 2008-2009, el Departament d'Ensenyament impulsa una avaluació externa anual, que s'aplica a tots els alumnes de sisè d'educació primària. La prova avalua el grau d'adquisició de les competències lingüístiques i matemàtiques bàsiques que haurien d'haver assolit els alumnes en acabar aquesta etapa educativa. Facilita informació als centres educatius i a les famílies sobre els punts forts i les àrees en què el rendiment de l'alumne ha de millorar, i afavoreix la transició a l'educació secundària obligatòria. A més, proporciona informació a l'administració educativa sobre la situació del sistema educatiu en conjunt. Els resultats de la prova tenen un caràcter orientador per a l'alumne, ja que no determinen el pas a l'educació secundària obligatòria.

El curs 2011-2012 el Departament d'Ensenyament va aplicar per primera vegada una avaluació externa a tots els alumnes de quart curs d'educació secundària obligatòria, de característiques semblants a la prova de sisè d'educació primària, tot i que adaptada al nivell de competències i coneixements bàsics de l'últim curs d'escolarització obligatòria. Els resultats d'aquesta prova no condicionen l'obtenció del títol de graduat d'educació secundària obligatòria.

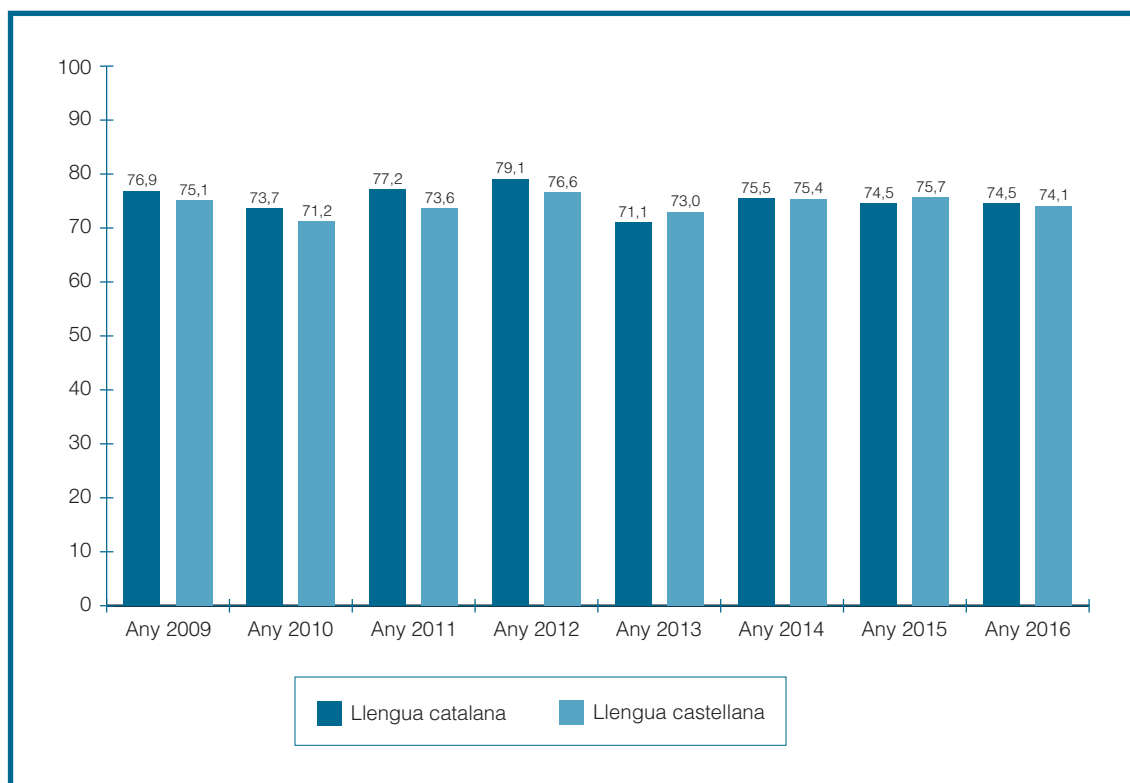
Els instruments d'avaluació emprats per valorar la competència lingüística en les llengües catalana i castellana són equivalents pel que fa a l'estructura i al nivell de dificultat de les activitats, així com als criteris d'aplicació i correcció de les proves. Per aquest motiu, els resultats que proporcionen aquestes avaluacions sobre el domini d'ambdues competències són plenament comparables. Els resultats s'expressen en una escala entre 0 i 100.

L'anàlisi de les dades que les esmentades avaluacions proporcionen permet treure diverses conclusions sobre el domini que de les llengües catalana i castellana té l'alumnat de Catalunya.

1.1. L'avaluació de sisè d'educació primària

Els resultats obtinguts pels alumnes de sisè d'educació primària en competència lingüística (gràfic 1.1) són satisfactoris, tant en llengua catalana com en llengua castellana. Al llarg de les diferents edicions, les puntuacions han oscil·lat entre els 70 i els quasi 80 punts. Aquests resultats són similars en ambdues llengües: la diferència mitjana en tot el període es quantifica en menys de 2 punts en una escala de 100. En l'última edició de la prova, la variació és fins i tot menor a 1 punt. D'acord amb els resultats, és possible afirmar que **l'alumnat català passa a l'educació secundària obligatòria amb un domini efectiu i similar d'ambdues llengües oficials.**

Gràfic 1.1. Avaluació de sisè d'educació primària. Puntuació mitjana en llengua catalana i llengua castellana 2009-2016

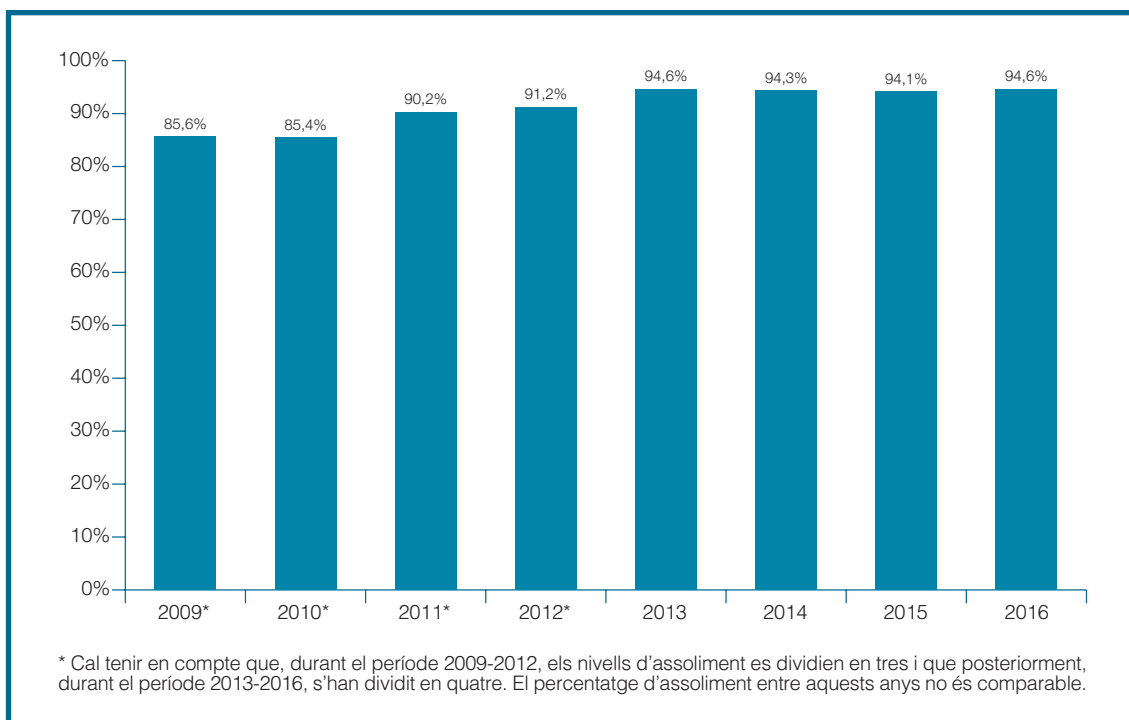
Font: Consell Superior d'Avaluació del Sistema Educatiu. Departament d'Ensenyament

El gràfic 1.2 representa el percentatge d'alumnes que, havent superat la prova de competència lingüística en llengua catalana, assoleixen també les competències bàsiques en llengua castellana. En les diferents edicions de la prova, la gran majoria dels alumnes que superen la prova de llengua catalana fan el mateix amb la prova de llengua castellana. Des del curs 2008-2009, aquesta proporció ha anat en augment, fins a establir-se al voltant del 94% en les últimes quatre edicions.

Cal subratllar que en les primeres quatre edicions de la prova de sisè d'educació primària, els nivells d'assoliment de la competència es dividien en tres (nivell baix, nivell mitjà i nivell alt), mentre que a partir del curs 2012-2013 s'hi va afegir un quart nivell d'assoliment (nivell baix, nivell mitjà-baix, nivell mitjà-alt, nivell alt). El nivell que marca el no assoliment de la competència és sempre el nivell baix. És per aquesta raó, també, que s'observen diferències en les tendències d'augment. Tot i així, des del moment en què hi ha quatre nivells d'assoliment de les competències, el percentatge d'alumnes que superen i assoleixen les competències bàsiques en la prova de llengua catalana i que també ho fan en llengua castellana es troba estable i és superior al 94%. Això indica que a Catalunya no existeixen dues comunitats en l'aprenentatge de les dues llengües oficials, ja que **els alumnes que tenen un bon rendiment en una llengua generalment mostren bons resultats també en l'altra.**

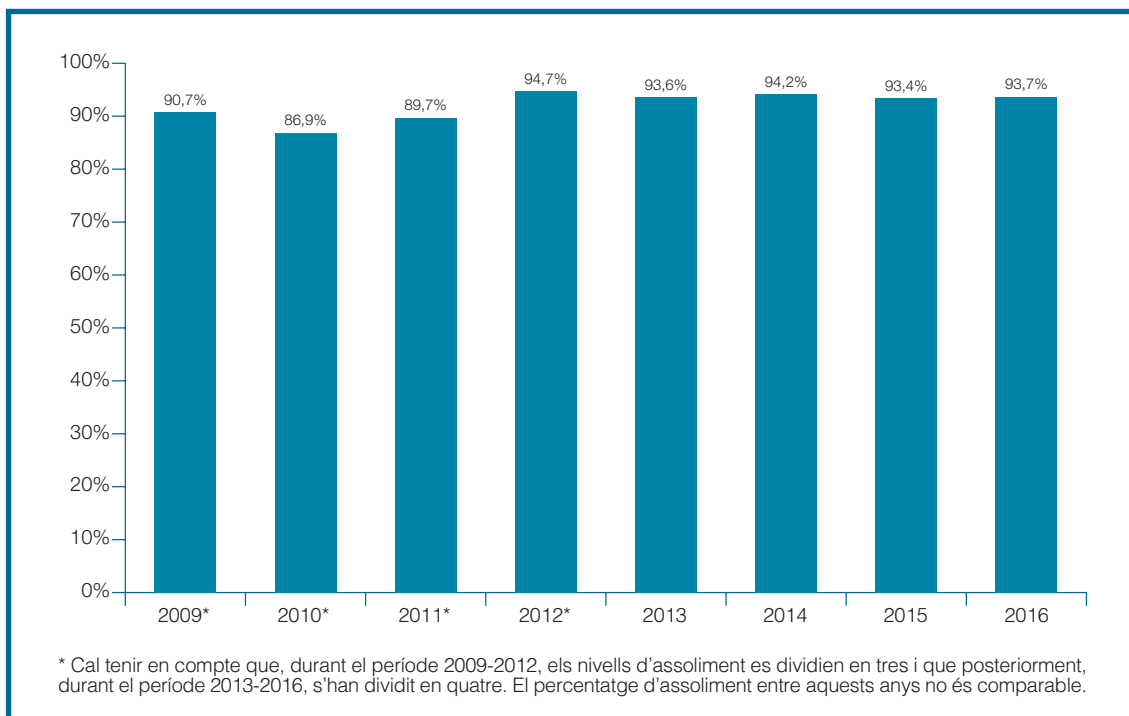
En el gràfic 1.3 es presenta la proporció d'alumnes que, havent superat la prova de llengua castellana, adquireixen les competències bàsiques en llengua catalana. Les conclusions que se'n poden extreure són molt similars a les del gràfic 1.2.

Gràfic 1.2. Avaluació de sisè d'educació primària. Correspondència en la superació de la llengua catalana i llengua castellana 2009-2016

Font: Consell Superior d'Avaluació del Sistema Educatiu. Departament d'Ensenyament

Gràfic 1.3. Avaluació de sisè d'educació primària. Correspondència en la superació de la llengua castellana i llengua catalana 2009-2016

Font: Consell Superior d'Avaluació del Sistema Educatiu. Departament d'Ensenyament

L'equilibri en el domini de les llengües catalana i castellana es manté quan es consideren els resultats d'alumnes que obtenen puntuacions altes i baixes en les proves. Deixant de banda el fet que els resultats siguin més o menys bons, en cada tram de la distribució els alumnes obtenen puntuacions semblants en llengua catalana i castellana.

Per unificar les dades de totes les avaluacions, s'han distribuït les puntuacions mitjanes dels alumnes en quatre parts iguals. Entre cada quartil hi ha el 25% de les dades. El primer quartil deixa per sota el 25% de les dades, el segon quartil hi deixa el 50% de les dades (la mediana) i el tercer quartil hi deixa el 75% de les dades.

En considerar el 25% de l'alumnat amb el rendiment més baix en les proves, la diferència en el resultat entre una llengua i l'altra, al llarg de totes les edicions, se situa al voltant de 2,5 punts. Cal remarcar que en l'última edició no va haver-hi diferència entre els resultats de les dues llengües. Per a l'alumnat que obté un rendiment intermedi (mediana de la distribució), les diferències són de 2,2 punts. Entre l'alumnat amb més bon rendiment (corresponent al tercer quartil), les diferències són fins i tot menors, per sota dels 2 punts. Cal destacar que aquestes diferències han disminuït especialment en l'última edició de la prova, ja que no se supera 1 punt de diferència en cap dels quartils.

Taula 1.1. Avaluació de sisè d'educació primària. Puntuacions mitjanes per quartils en llengua catalana i llengua castellana 2009-2016

Curs	Competència	Puntuació mitjana		
		Primer quartil (25% inferior)	Mediana (50% inferior)	Tercer quartil (75% inferior)
2008-2009	Llengua catalana	68,6	79,5	87,9
	Llengua castellana	65,8	76,8	86,5
2009-2010	Llengua catalana	64,3	76,7	86,0
	Llengua castellana	61,2	73,5	83,6
2010-2011	Llengua catalana	69,1	79,4	87,9
	Llengua castellana	64,3	75,6	85,2
2011-2012	Llengua catalana	71,2	82,9	91,3
	Llengua castellana	68,4	79,4	87,8
2012-2013	Llengua catalana	62,0	73,8	82,9
	Llengua castellana	65,1	75,4	84,1
2013-2014	Llengua catalana	67,8	77,9	86,4
	Llengua castellana	68,0	78,3	85,6
2014-2015	Llengua catalana	65,6	77,0	86,1
	Llengua castellana	68,4	78,3	85,6
2015-2016	Llengua catalana	65,5	77,3	85,5
	Llengua castellana	65,5	76,4	84,5

Font: Consell Superior d'Avaluació del Sistema Educatiu. Departament d'Ensenyament

Hi ha una elevada correspondència entre les puntuacions mitjanes obtingudes pels centres en les proves de llengua catalana i de llengua castellana, com es reflecteix a la taula 1.2 i al gràfic 1.4 (amb les dades de 2016, per posar només un exemple). El coeficient de correlació de Pearson, que és un índex estadístic que captura el grau d'associació lineal entre dues variables, supera el 0,8 (d'un màxim d'1) per a tot el període analitzat. És a dir, que **els centres els alumnes dels quals obtenen bons resultats en una competència lingüística també presenten puntuacions elevades en l'altra llengua oficial.**

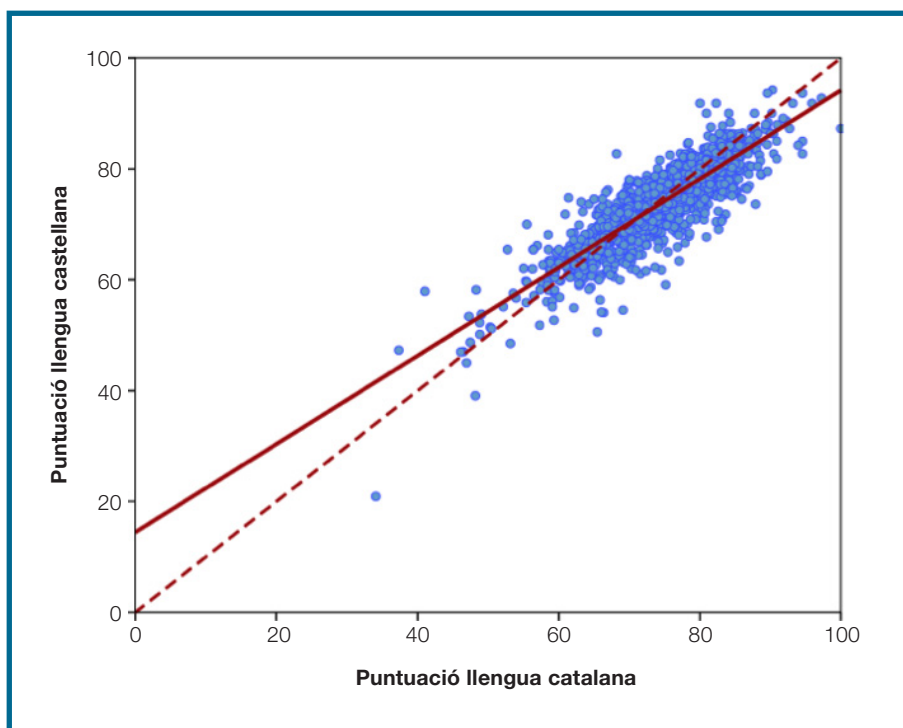
De la mateixa manera, els centres amb un baix nivell d'assoliment d'una competència tendeixen a mostrar resultats baixos en l'altra llengua. No en va, a sisè d'educació primària, en dades del curs 2015-2016, el 74,6% dels factors que influeixen en el rendiment dels alumnes són comuns en les dues llengües. Es constata que **hi ha una elevada sinergia en l'aprenentatge de la llengua catalana i la llengua castellana, de manera que els progressos en una de les llengües signifiquen en una millora del domini de l'altra.**

Taula 1.2. Avaluació de sisè d'educació primària. Correlació entre les puntuacions mitjanes dels centres en llengua catalana i llengua castellana 2009-2016

Curs	Coefficient de correlació de Pearson
2008-2009	0,842
2009-2010	0,837
2010-2011	0,826
2011-2012	0,896
2012-2013	0,871
2013-2014	0,890
2014-2015	0,856
2015-2016	0,864

Font: Consell Superior d'Avaluació del Sistema Educatiu. Departament d'Ensenyament

Gràfic 1.4. Avaluació de sisè d'educació primària. Correlació entre les puntuacions mitjanes dels centres en llengua catalana i llengua castellana 2015-2016

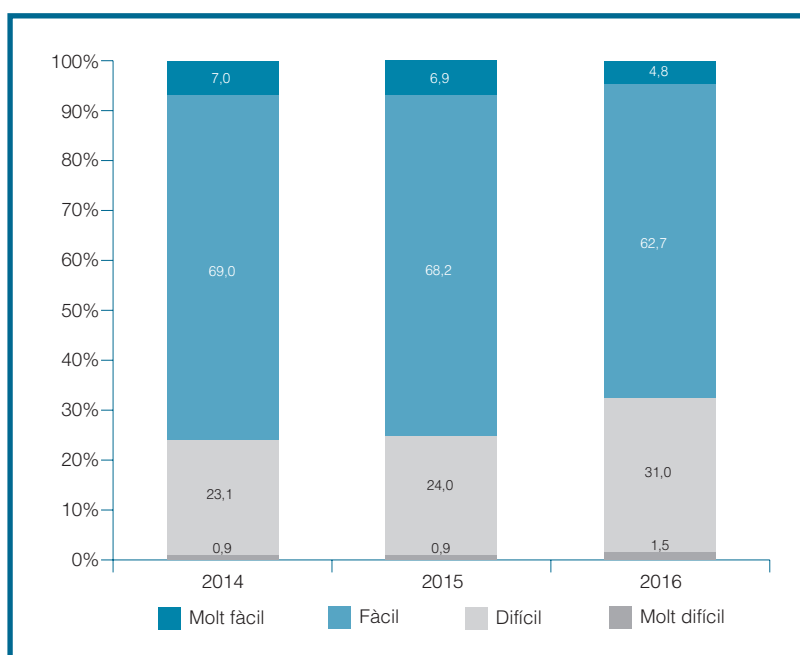
Font: Consell Superior d'Avaluació del Sistema Educatiu. Departament d'Ensenyament

En el gràfic 1.4, cada punt representa un centre educatiu. La R^2 Linear = 0,746 i la correlació de Pearson = 0,864 (74,6% en el percentatge de la R quadrada).

1.1.1. LA PERCEPCIÓ DE LA DIFICULTAT DE LES PROVES

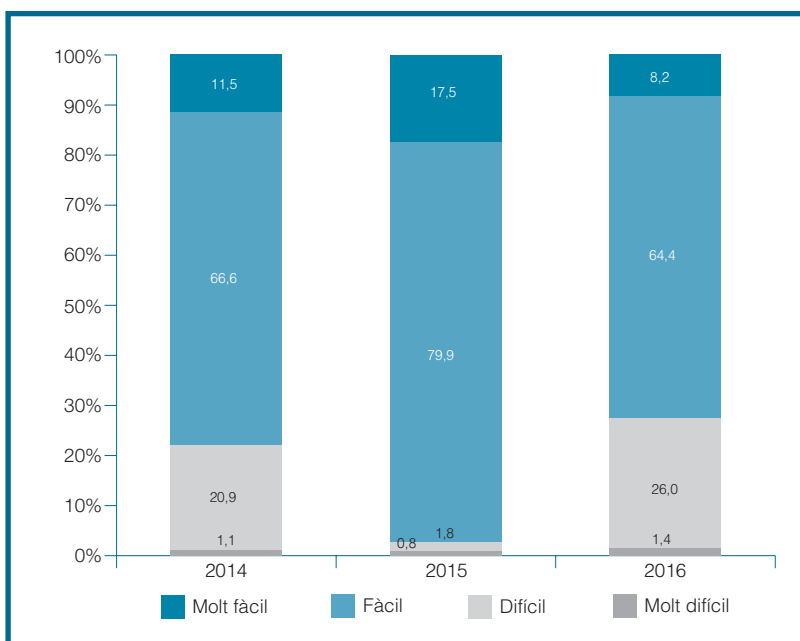
L'equiparació entre la llengua catalana i la castellana no es produeix només en el rendiment de l'alumnat, sinó també en la percepció que aquest té de la dificultat de les proves. En les darreres tres edicions de l'avaluació de sisè d'educació primària, el percentatge d'alumnes que consideren que les proves són fàcils o molt fàcils en llengua catalana i en llengua castellana es troba sempre per sobre del 70%, excepte en el cas de la llengua catalana del curs 2015-2016, que és de 67,5%. De manera excepcional, es pot observar que el percentatge d'alumnes que considera les proves de llengua castellana fàcils o molt fàcils és del 97,4% durant el curs 2014-2015.

Gràfic 1.5. Avaluació de sisè d'educació primària. Percentatge de percepció de dificultat de la prova de llengua catalana 2014-2016

Font: Consell Superior d'Avaluació del Sistema Educatiu. Departament d'Ensenyament

Gràfic 1.6. Avaluació de sisè d'educació primària. Percentatge de percepció de dificultat de la prova de llengua castellana 2014-2016

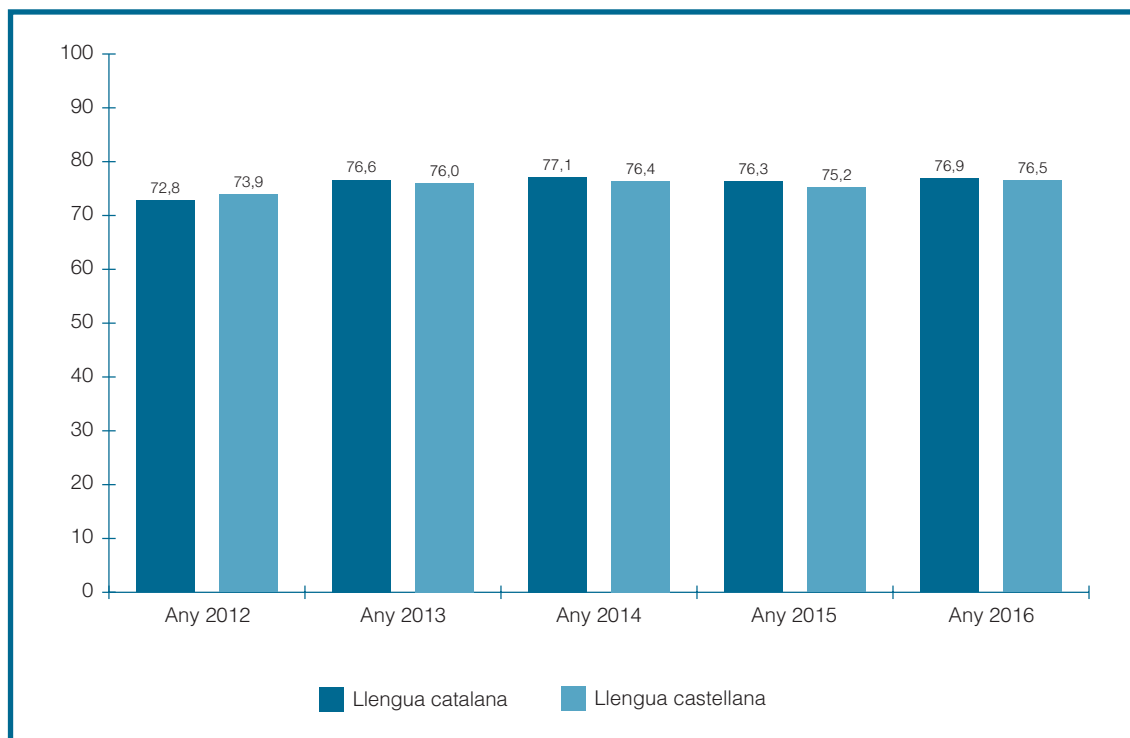

Font: Consell Superior d'Avaluació del Sistema Educatiu. Departament d'Ensenyament

1.2. L'avaluació de quart d'ESO

L'alumnat de quart d'educació secundària obligatòria obté un rendiment satisfactori tant en llengua catalana com en llengua castellana (gràfic 1.7). Les puntuacions mitjanes en totes dues llengües són molt equilibrades, amb una diferència mitjana, al llarg de les edicions, no superior a 1 punt sobre 100. Per tant, **les escasses diferències entre les dues llengües a sisè d'educació primària (1,8 punts) es redueixen en arribar a quart d'ESO (0,8 punts).**

Gràfic 1.7. Avaluació de quart d'ESO. Puntuació mitjana en llengua catalana i castellana 2012-2016

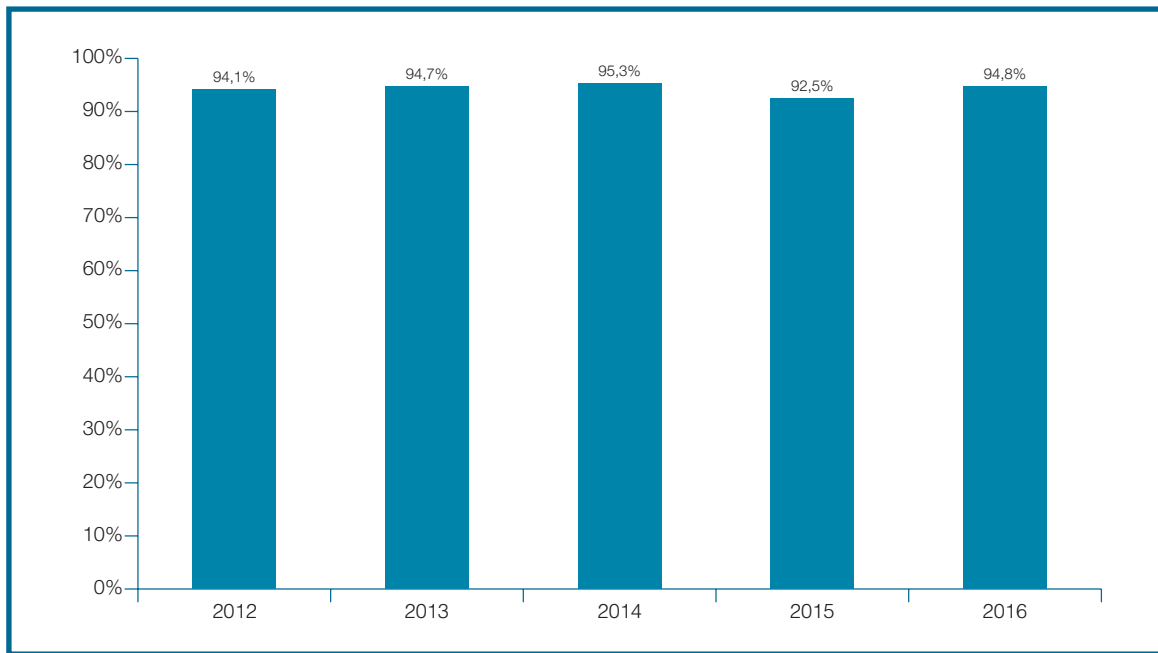

Font: Consell Superior d'Avaluació del Sistema Educatiu. Departament d'Ensenyament

De manera coherent amb el gràfic 1.7, s'observa que pràcticament tot l'alumnat que supera la prova d'una de les llengües oficials fa el mateix amb l'altra: entre el 92% i 95% de l'alumnat, depenent de l'edició, que assumeix les competències bàsiques de llengua catalana ho fa també en llengua castellana, com es pot observar al gràfic 1.8. El percentatge de coincidència és encara més gran que en la prova de sisè d'educació primària.

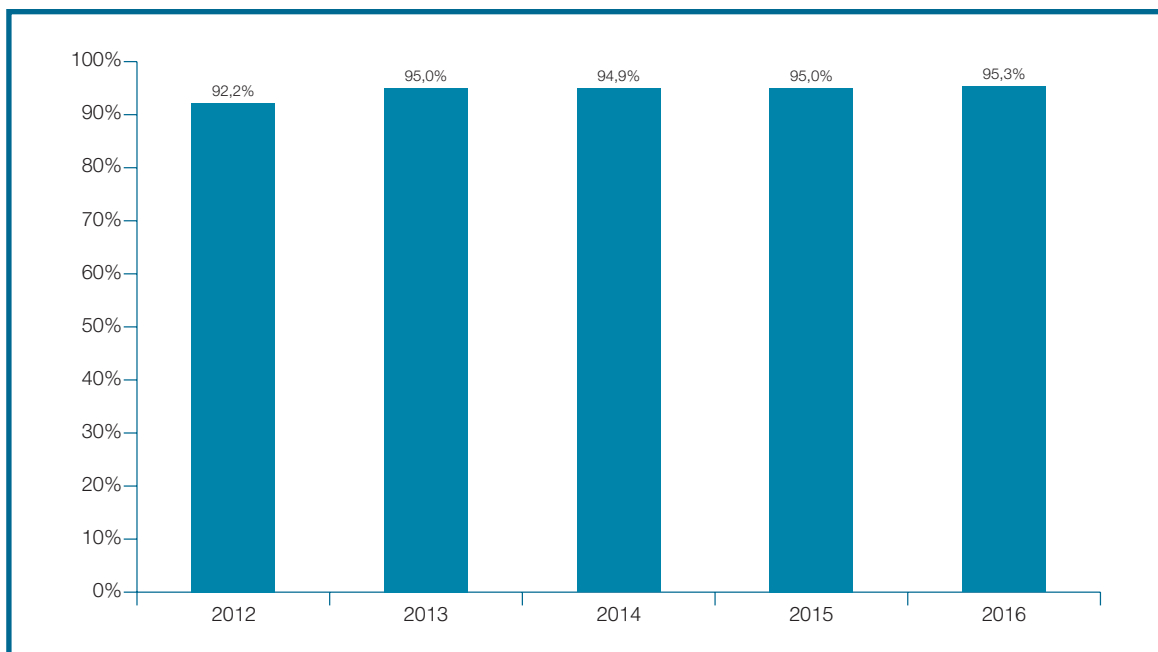
Pel que fa al percentatge d'alumnat que assolix les competències bàsiques en llengua castellana i que també ho fa en llengua catalana, els percentatges es troben generalment al voltant del 95%, excepte en la primera edició de la prova, que era de 92,2% (gràfic 1.9).

Gràfic 1.8. Avaluació de quart d'ESO. Correspondència en la superació de la llengua catalana i llengua castellana 2012-2016

Font: Consell Superior d'Avaluació del Sistema Educatiu. Departament d'Ensenyament

Gràfic 1.9. Avaluació de quart d'ESO. Correspondència en la superació de la llengua castellana i llengua catalana 2012-2016

Font: Consell Superior d'Avaluació del Sistema Educatiu. Departament d'Ensenyament

La taula 1.3 mostra que la progressiva equiparació en el domini de les llengües catalana i castellana al llarg de l'educació obligatòria no només es produeix en termes globals, sinó també en analitzar les puntuacions de l'alumnat amb un diferent grau de rendiment. La mitjana de les diferències entre les dues llengües estan al voltant d'1 punt, tant entre els alumnes que es troben en el quartil 25 com entre els que es troben en el segon i tercer quartil. En comparació amb la prova de sisè d'educació primària, s'observa que es redueix encara més la disparitat en les puntuacions de llengua catalana i llengua castellana.

Taula 1.3. Avaluació de quart d'ESO. Puntuacions mitjanes per quartils en llengua catalana i llengua castellana 2012-2016

Curs	Competència	Puntuació mitjana		
		Primer quartil (25% inferior)	Mediana (50% inferior)	Tercer quartil (75% inferior)
2011-2012	Llengua catalana	65,7	75,2	83,3
	Llengua castellana	66,6	76,6	84,5
2012-2013	Llengua catalana	70,2	79,3	86,8
	Llengua castellana	69,0	78,2	85,9
2013-2014	Llengua catalana	70,5	79,9	87,2
	Llengua castellana	69,9	77,9	85,1
2014-2015	Llengua catalana	68,9	79,2	87,0
	Llengua castellana	68,5	78,0	85,3
2015-2016	Llengua catalana	69,4	79,7	87,5
	Llengua castellana	69,8	79,1	85,5

Font: Consell Superior d'Avaluació del Sistema Educatiu. Departament d'Ensenyament

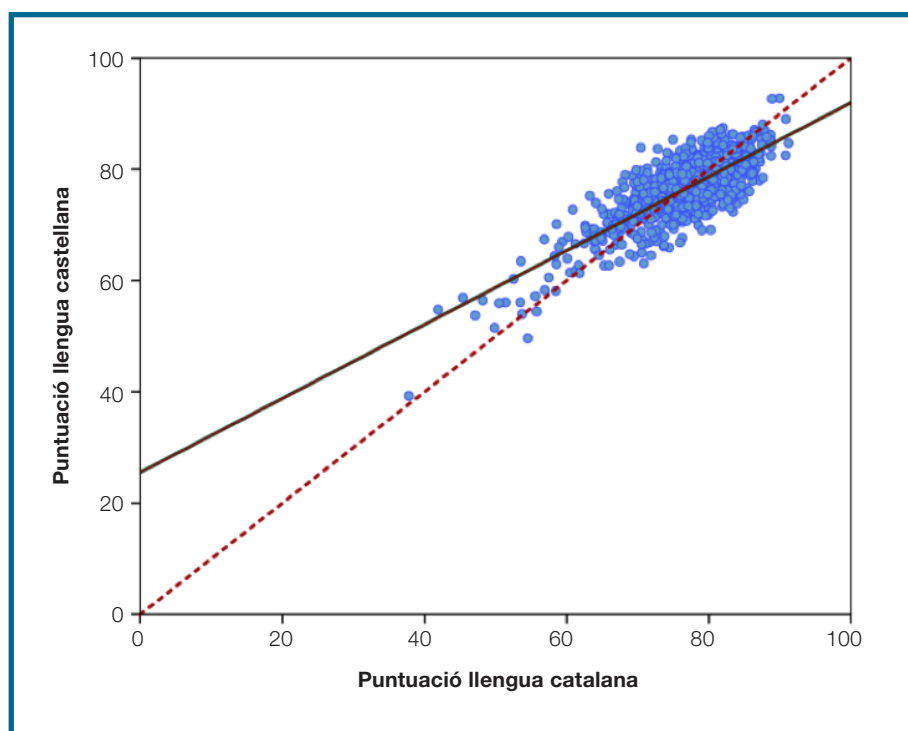
Les puntuacions dels centres en llengua catalana i en llengua castellana es troben fortament correlacionades (al voltant de 0,7 punts sobre 1 en totes les edicions), com ja s'observava a l'avaluació de sisè d'educació primària. L'associació és positiva, de manera que com més alta és la puntuació obtinguda per un centre en una de les llengües, millors són els resultats en l'altra. La probabilitat que un centre obtingui un rendiment elevat en llengua catalana i baix en llengua castellana és escassa, i passa el mateix en el sentit contrari: rarament un centre presentarà bons resultats en llengua castellana i puntuacions baixes en llengua catalana.

Taula 1.4. Avaluació de quart d'ESO. Correlació entre les puntuacions mitjanes dels centres en llengua catalana i llengua castellana 2012-2016

Curs	Coefficient de correlació de Pearson
2011-2012	0,782
2012-2013	0,753
2013-2014	0,660
2014-2015	0,740
2015-2016	0,793

Font: Consell Superior d'Avaluació del Sistema Educatiu. Departament d'Ensenyament

Gràfic 1.10. Avaluació de quart d'ESO. Correlació entre les puntuacions mitjanes dels centres en llengua catalana i llengua castellana 2015-2016

Font: Consell Superior d'Avaluació del Sistema Educatiu. Departament d'Ensenyament

En el gràfic 1.10, cada punt representa un centre educatiu. La R^2 Linear = 0,629 i la correlació de Pearson = 0,793 (62,9% en el percentatge de la R quadrada).

Si s'analitzen els resultats per territoris, s'observa que en arribar a quart d'ESO, els alumnes continuen tenint un rendiment molt semblant en llengua catalana i llengua castellana, amb independència del territori on hagin estat escolaritzats. No es detecten diferències significatives al llarg de diferents edicions entre els diferents territoris (taula 1.5).

Taula 1.5. Avaluació de quart d'ESO. Puntuacions mitjanes de llengua catalana i llengua castellana per àmbit territorial 2013-2016

Àmbits territorials	2013		2014		2015		2016	
	Llengua catalana	Llengua castellana	Llengua catalana	Llengua castellana	Llengua catalana	Llengua castellana	Llengua catalana	Llengua castellana
Baix Llobregat BLL	75,1	75,5	76,8	76,9	76,3	75,1	76,1	76,3
Barcelona Comarques BCN-CO	74,0	74,1	73,7	75,3	73,4	74,0	74,8	75,7
Catalunya Central CAT-C	76,5	74,2	77,3	75,7	76,5	73,6	77,3	76,5
Consorci d'Educació de Barcelona CEB	78,6	78,5	79,4	77,7	78,5	77,9	78,5	78,3
Girona GI	76,3	74,7	77,6	75,3	75,2	73,5	76,5	76,1
Lleida LL	75,8	77,4	78,5	78,3	78,2	75,3	78,9	76,2
Maresme - Vallès Oriental M-VO	78,2	76,8	78,0	76,2	77,0	75,2	77,5	76,6
Tarragona TRG	76,6	74,9	76,4	75,5	75,4	72,9	76,0	75,5
Terres de l'Ebre TEB	77,9	76,4	76,6	74,8	80,8	75,8	76,4	76,8
Vallès Occidental VOC	75,7	75,7	76,0	76,6	74,6	75,4	76,2	76,4

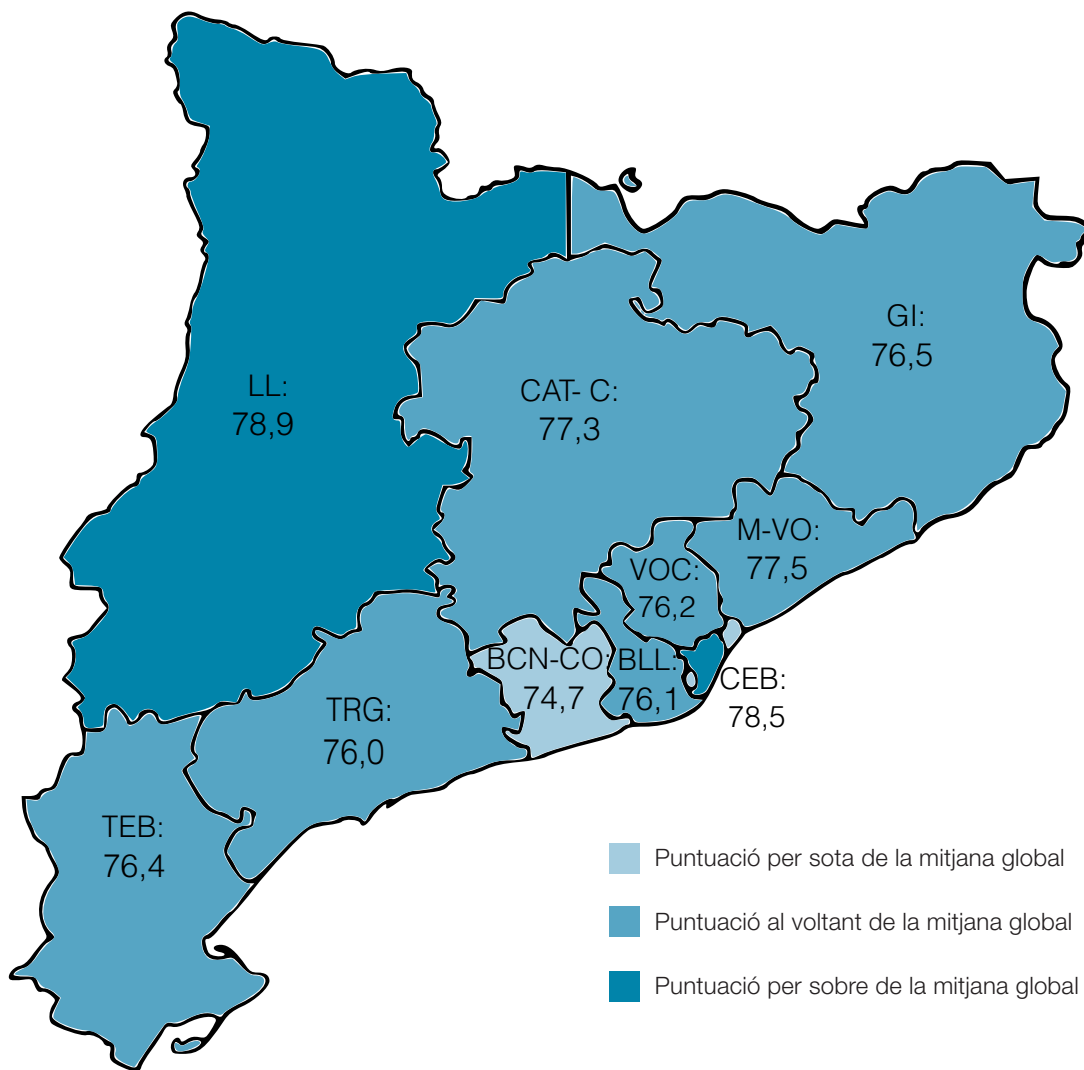
Font: Consell Superior d'Avaluació del Sistema Educatiu. Departament d'Ensenyament

En analitzar els resultats corresponents als deu territoris en què s'organitza el Departament d'Ensenyament, s'observa que la mitjana de les diferències entre les puntuacions de llengua catalana i llengua castellana en els diferents territoris i anys, es troba al voltant d'1 i 2 punts, amb alguna excepció molt concreta, que no es repeteix en les dife-

rents edicions i en què aquesta diferència passa dels 3 punts. La similitud en el domini de les dues llengües oficials al llarg del territori avala que **a Catalunya el sistema educatiu garanteix un bon coneixement tant de la llengua catalana com de la llengua castellana al final de l'escolarització obligatòria, al marge de l'ús social de les llengües en els diversos àmbits territorials.**

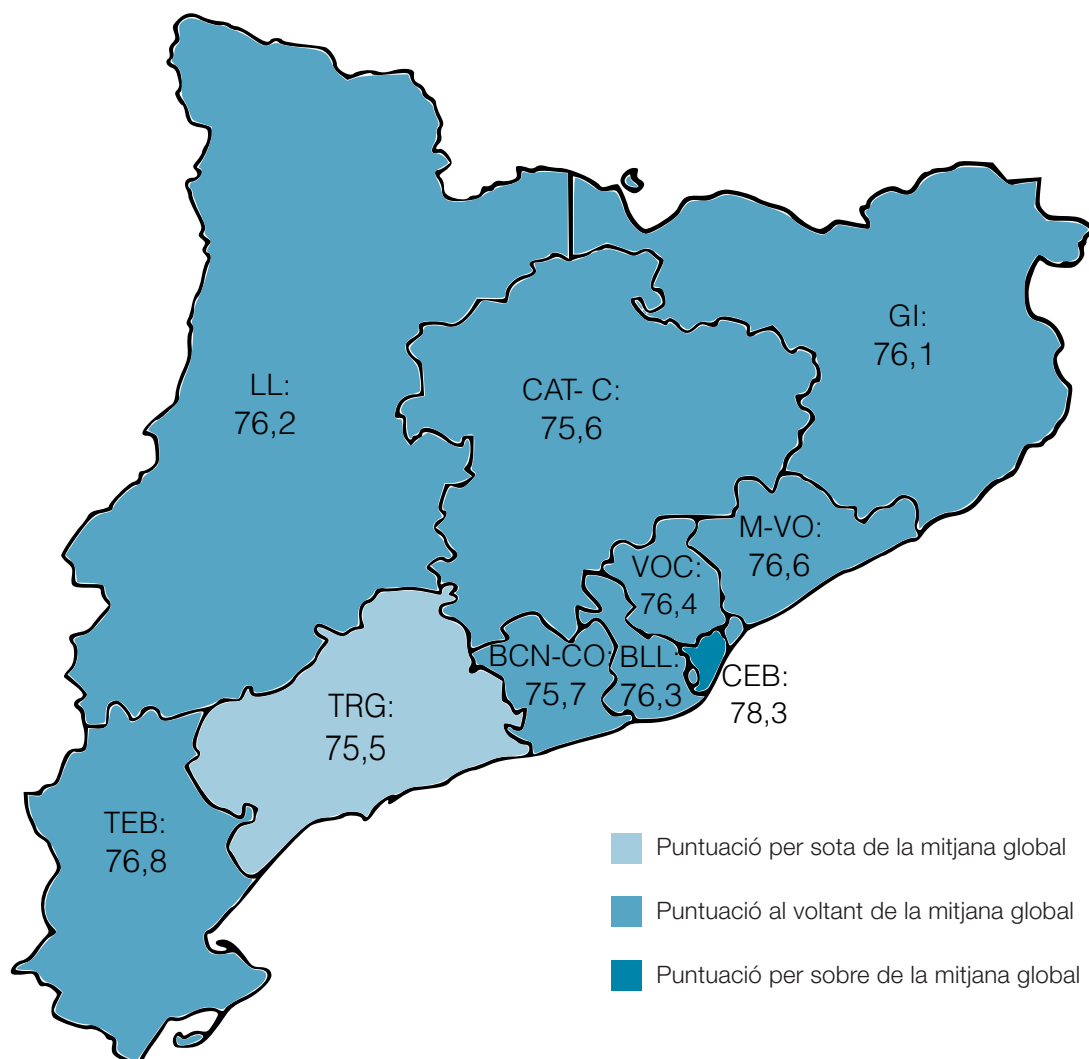
Els dos mapes següents mostren les puntuacions mitjanes obtingudes en llengua catalana i llengua castellana en l'avaluació de quart d'ESO del curs 2015-2016.

Mapa 1.1. Avaluació de quart d'ESO. Puntuació mitjana en llengua catalana per àmbit territorial 2015-2016

Font: Consell Superior d'Avaluació del Sistema Educatiu. Departament d'Ensenyament

Mapa 1.2. Avaluació de quart d'ESO. Puntuació mitjana en llengua castellana per àmbit territorial 2015-2016

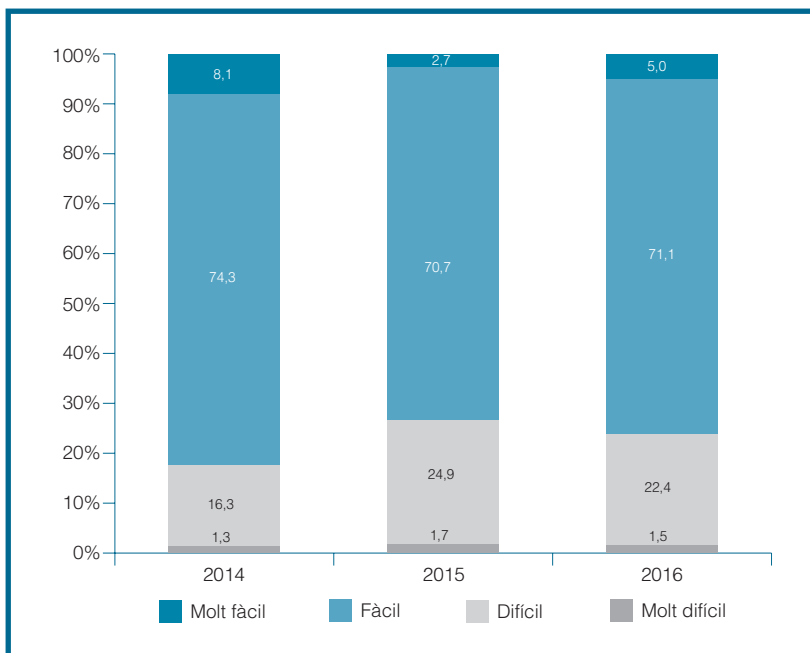
Font: Consell Superior d'Avaluació del Sistema Educatiu. Departament d'Ensenyament

1.2.1. LA PERCEPCIÓ DE LA DIFICULTAT DE LES PROVES

L'equiparació entre les llengües catalana i castellana no es produeix només en el rendiment de l'alumnat, sinó també en la percepció que aquest té de la dificultat de les proves. A quart d'ESO s'observa una pauta molt semblant a l'observada en l'avaluació de sisè d'educació primària.

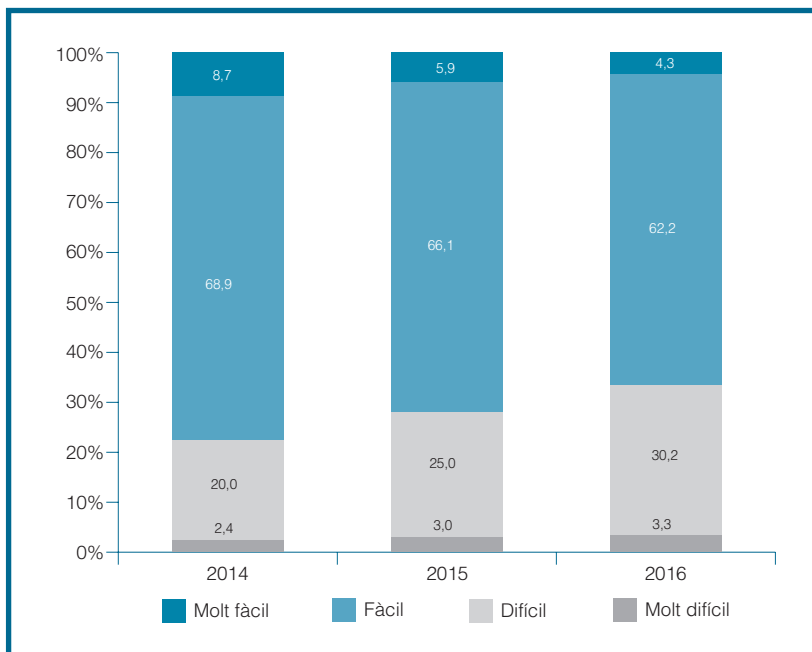
En llengua catalana (gràfic 1.11), més del 70% de l'alumnat considera que la prova és fàcil o molt fàcil. En llengua castellana (gràfic 1.12), també hi ha més del 70% que considera la prova fàcil o molt fàcil, excepte en el curs 2015-2016, on el percentatge baixa fins al 66,5%.

Gràfic 1.11. Avaluació de quart d'ESO. Percentatge de percepció de dificultat de la prova de llengua catalana 2014-2016

Font: Consell Superior d'Avaluació del Sistema Educatiu. Departament d'Ensenyament

Gràfic 1.12. Avaluació de quart d'ESO. Percentatge de percepció de dificultat de la prova de llengua castellana 2014-2016

Font: Consell Superior d'Avaluació del Sistema Educatiu. Departament d'Ensenyament

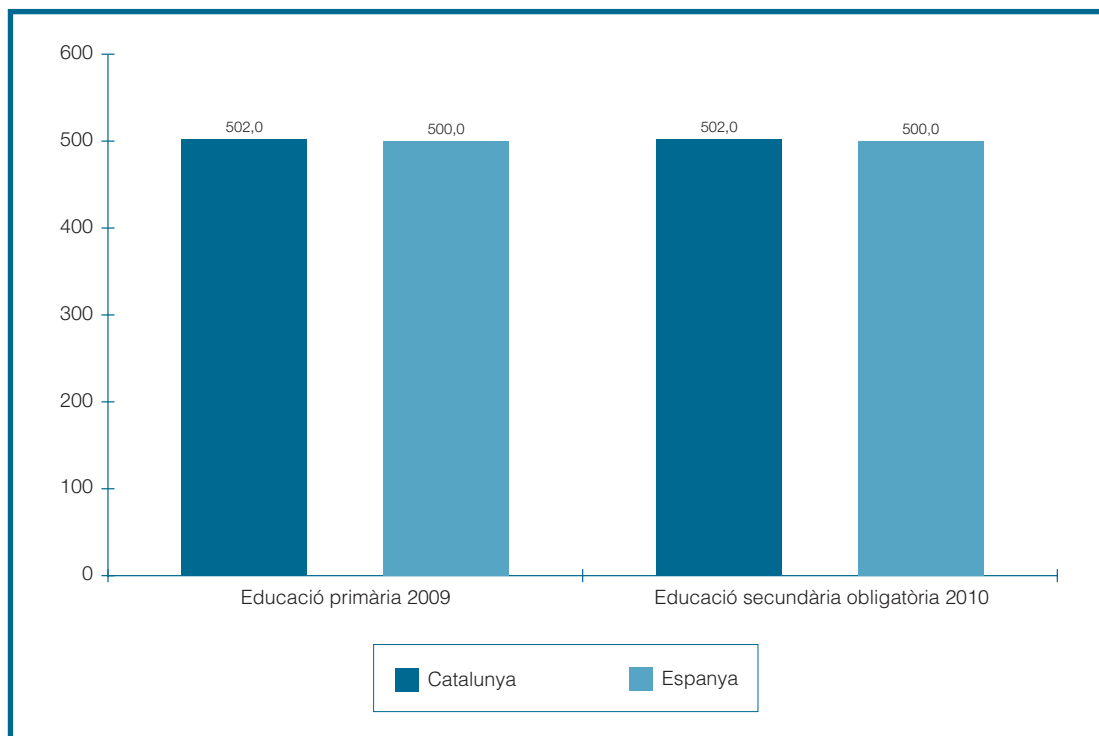
2. RESULTATS EN LES AVALUACIONS DEL MINISTERI D'EDUCACIÓ, CULTURA I ESPORT

Les avaluacions generals de diagnòstic (EGD), dutes a terme en el marc del que disposa la Llei Orgànica 2/2006, de 3 de maig, d'educació, tenen per objectiu l'avaluació cíclica del domini de les competències bàsiques per part de l'alumnat de quart d'educació primària i de segon d'ESO. Les EGD només s'han aplicat un cop per a cada curs. L'elaboració, la gestió i la correcció de les proves corresponen al Ministeri d'Educació, Cultura i Esport.

Les EGD, que es van aplicar a una mostra representativa d'alumnes i de centres educatius de tot el territori d'Espanya, avaluen les competències lingüística, matemàtica, de coneixement i interacció amb el món físic i social i també ciutadana. A totes les comunitats autònomes, **les proves de competència lingüística es van fer en llengua castellana, de manera que els resultats de l'alumnat català són directament comparables amb els de la resta d'Espanya.** És per aquest motiu que es tenen en compte aquestes dades i no les de les avaluacions diagnòstiques aplicades pel Departament d'Ensenyament només a Catalunya en el període 2011-2015.

L'any 2009 es va dur a terme l'EGD a l'educació primària (quart curs) i el 2010 a l'ESO (segon curs). L'anàlisi de les dades proporcionades per les avaluacions esmentades permet treure conclusions sobre el domini que té de la llengua castellana l'alumnat de Catalunya.

Gràfic 2.1. Avaluació general de diagnòstic. Puntuació mitjana de la competència de comunicació lingüística en llengua castellana. Catalunya i Espanya 2009 i 2010

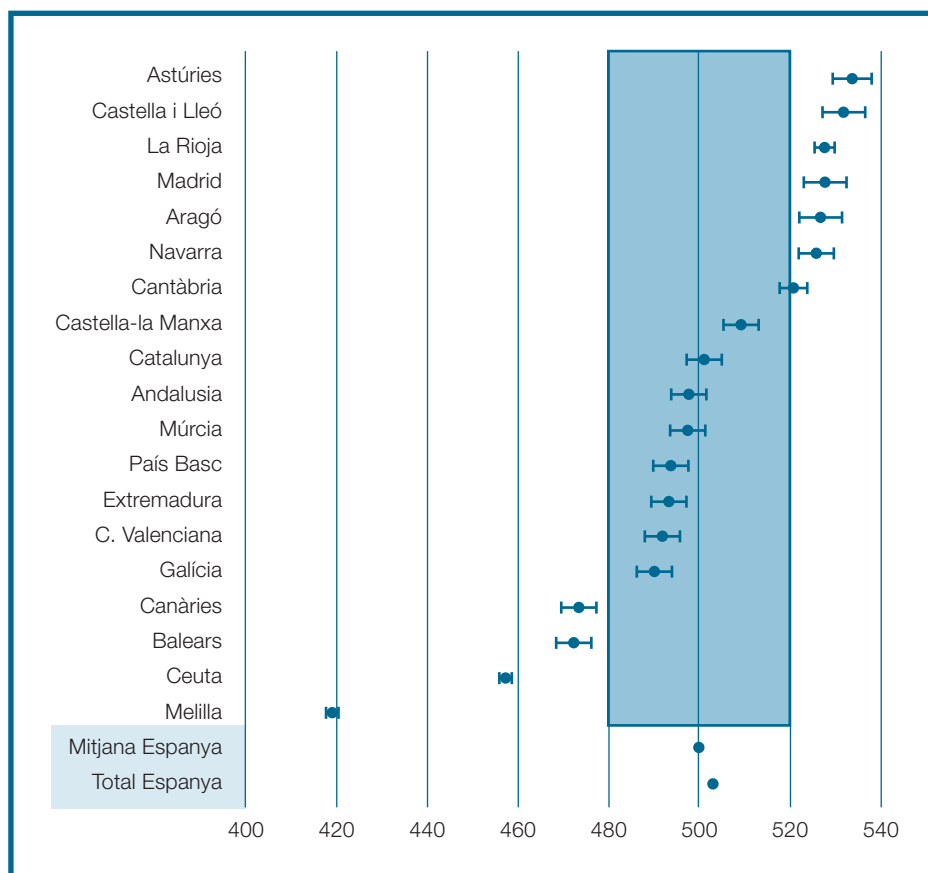

Font: Elaboració pròpia a partir de dades de l'Institut Nacional d'Avaluació Educativa. Ministeri d'Educació, Cultura i Esport

Com es pot observar al gràfic 2.1, els resultats de l'alumnat de Catalunya en competència lingüística en llengua castellana no difereixen significativament de la puntuació mitjana d'Espanya.

A l'avaluació de l'educació primària del 2009, Catalunya va obtenir 502 punts, un resultat semblant al de comunitats com Castella-la Manxa, Andalusia, la Regió de Múrcia o el País Basc. Catalunya és una de les comunitats autònomes amb llengua pròpia que va obtenir una puntuació més alta en competència lingüística en llengua castellana, per davant de les Illes Balears (471), la Comunitat Valenciana (491) i Galícia (489), i amb un nivell similar al del País Basc (494). Aquestes dades evidencien que, ja a quart curs d'educació primària, **els alumnes catalans tenen un domini de la llengua castellana equiparable al de la mitjana d'Espanya**.

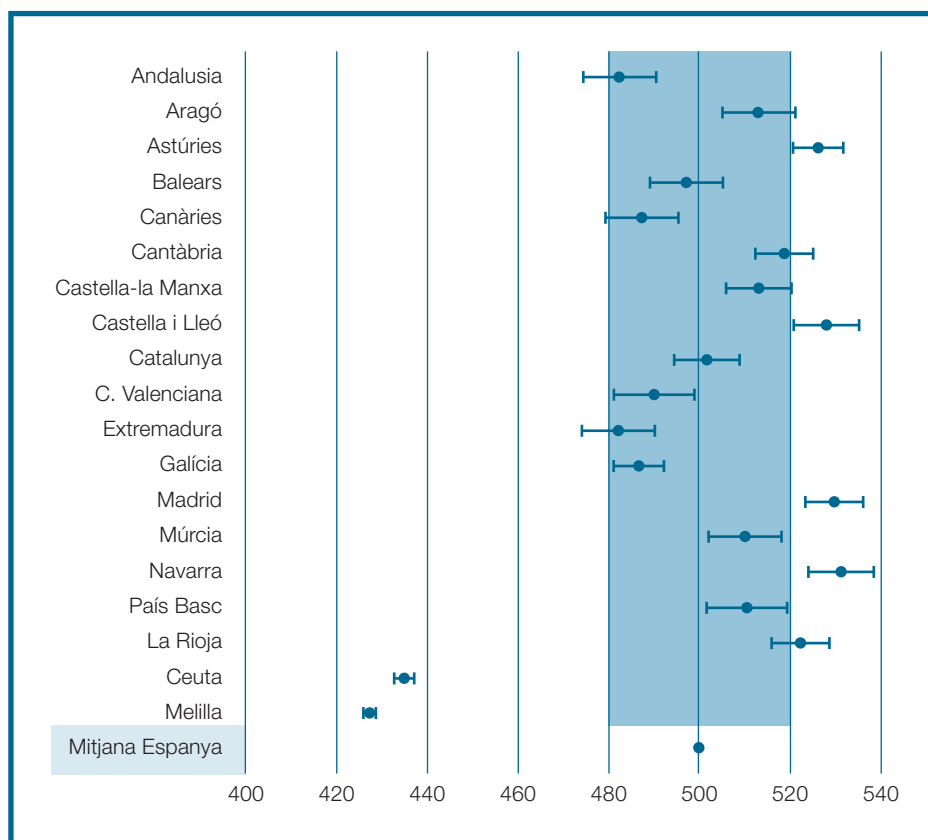
Gràfic 2.2. Avaluació general de diagnòstic d'educació primària. Puntuació mitjana de la competència lingüística en llengua castellana. Comunitats autònomes 2009

Font: Institut Nacional d'Avaluació Educativa. Ministeri d'Educació, Cultura i Esport

A l'avaluació de l'educació secundària obligatòria del 2010, la puntuació de l'alumnat català va ser també de 502 punts, puntuació que és semblant a la de l'alumnat d'Aragó, les Illes Balears, Canàries, Cantàbria, Castella-la Manxa, Comunitat Valenciana, Extremadura, Galícia, Múrcia i el País Basc.

Gràfic 2.3. Avaluació general de diagnòstic d'ESO. Puntuació mitjana de la competència lingüística en llengua castellana. Comunitats autònomes 2010

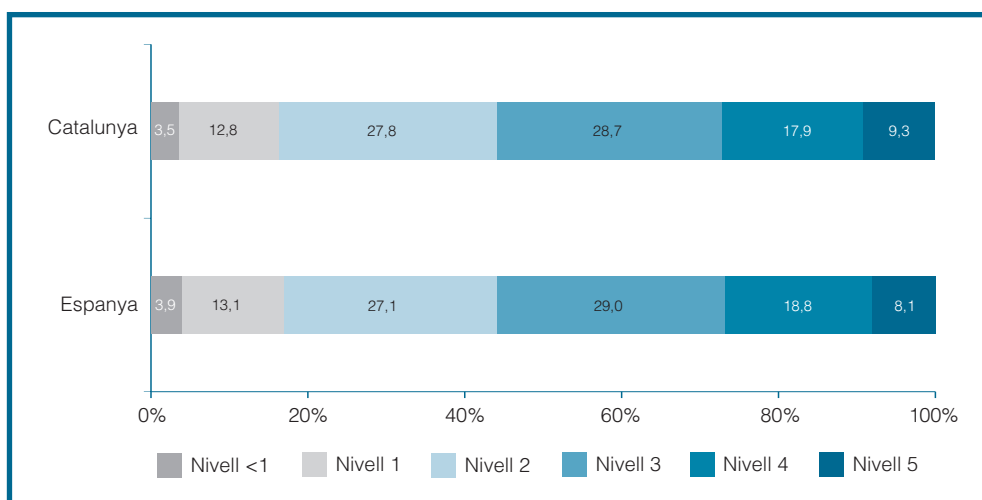

Font: Institut Nacional d'Avaluació Educativa. Ministeri d'Educació, Cultura i Esport

La distribució de l'alumnat català per nivells de rendiment en competència en llengua castellana és molt similar a la de la mitjana d'Espanya, tant a l'educació primària com a educació secundària obligatòria. El percentatge d'alumnes situat en els nivells més baixos de rendiment (nivells < 1 i 1) és sensiblement inferior a Catalunya que a la mitjana estatal en ambdues etapes educatives. Es pot afirmar, per tant, que **la proporció d'alumnes endarrerits en l'aprenentatge de la llengua castellana no és atribuïble al model lingüístic aplicat en l'escolarització obligatòria a Catalunya, ja que aquest percentatge és molt semblant al del conjunt d'Espanya**. En els trams superiors del domini de la competència (nivells 4 i 5) tampoc no s'observen diferències destacades entre la mitjana de l'alumnat de Catalunya i el de la mitjana d'Espanya.

En l'EGD de l'educació primària de l'any 2009 hi ha un 16,3% de l'alumnat de Catalunya situat als nivells més baixos d'assoliment de la competència (nivells < 1 i 1), mentre que el percentatge de l'alumnat d'Espanya és el 17%. El percentatge d'alumnat situat al nivell més alt d'assoliment de la competència (nivell 5) és del 9,3 a Catalunya i del 8,1 al total d'Espanya. El percentatge d'alumnat situat als nivells intermedis (nivells 2 i 3) són molt similars també. Així doncs, **al quart curs de l'educació primària l'alumnat de Catalunya mostra tenir el mateix coneixement de la llengua castellana que l'alumnat d'Espanya**.

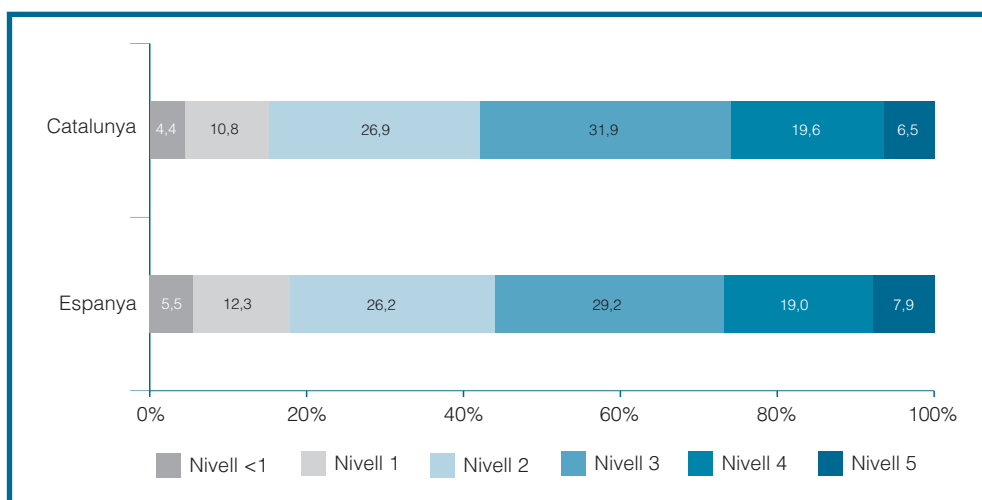
Gràfic 2.4. Avaluació general de diagnòstic d'educació primària. Percentatge d'alumnes per nivell de rendiment en competència lingüística en llengua castellana. Catalunya i Espanya 2009

Font: Elaboració pròpia a partir de dades de l'Institut Nacional d'Avaluació Educativa. Ministeri d'Educació, Cultura i Esport

La distribució de l'alumnat per nivells d'assoliment de la competència lingüística en llengua castellana en la prova d'EGD d'ESO de l'any 2010 mostra unes dades similars a les observades en l'EGD de l'educació primària de l'any anterior. Es pot afirmar, doncs, que **al segon curs de l'ESO, l'alumnat de Catalunya mostra tenir el mateix coneixement de la llengua castellana que l'alumnat d'Espanya.**

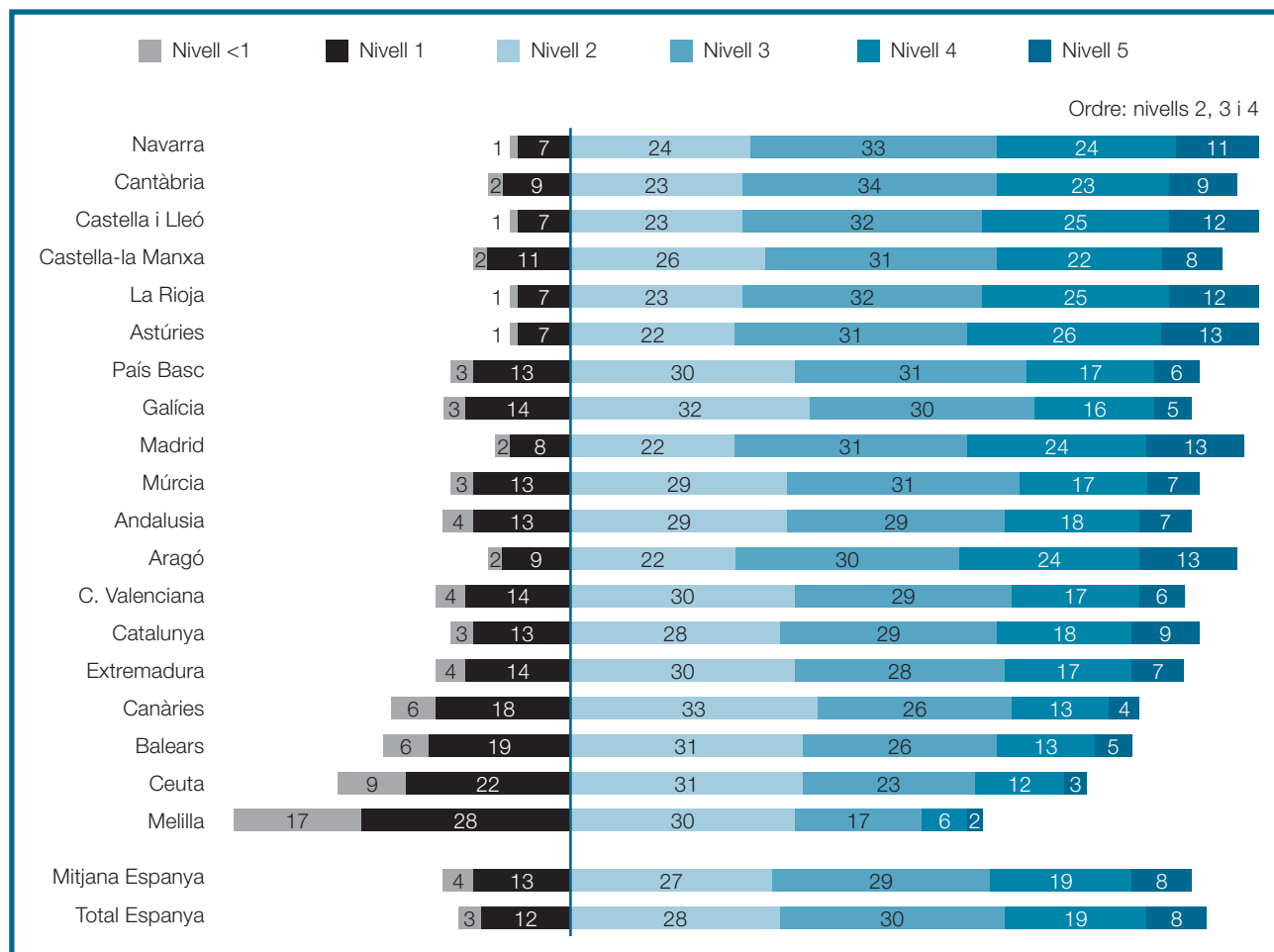
Gràfic 2.5. Avaluació general de diagnòstic d'ESO. Percentatge d'alumnes per nivell de rendiment en competència lingüística en llengua castellana. Catalunya i Espanya 2010

Font: Elaboració pròpia a partir de dades de l'Institut Nacional d'Avaluació Educativa. Ministeri d'Educació, Cultura i Esport

Els dos gràfics següents mostren el percentatge d'alumnat de totes les comunitats autònomes distribuït en els cinc nivells d'assoliment de la competència. A l'EGD de l'educació primària (gràfic 2.6), s'observa que els percentatges d'alumnat de Catalunya situats als nivells més baixos (nivell < 1 i 1) són similars als del País Basc, Galícia, la Comunitat Valenciana, Múrcia, Extremadura. El percentatge d'alumnat situat al nivell més alt (nivell 5) coincideix amb el de Cantàbria. El percentatge d'alumnat situat al nivell 3 és proper al 30% en totes les comunitats autònomes, excepte Ceuta i Melilla.

Gràfic 2.6. Avaluació general de diagnòstic d'educació primària. Percentatge d'alumnes per nivell de rendiment en competència lingüística en llengua castellana. Comunitats autònomes 2009

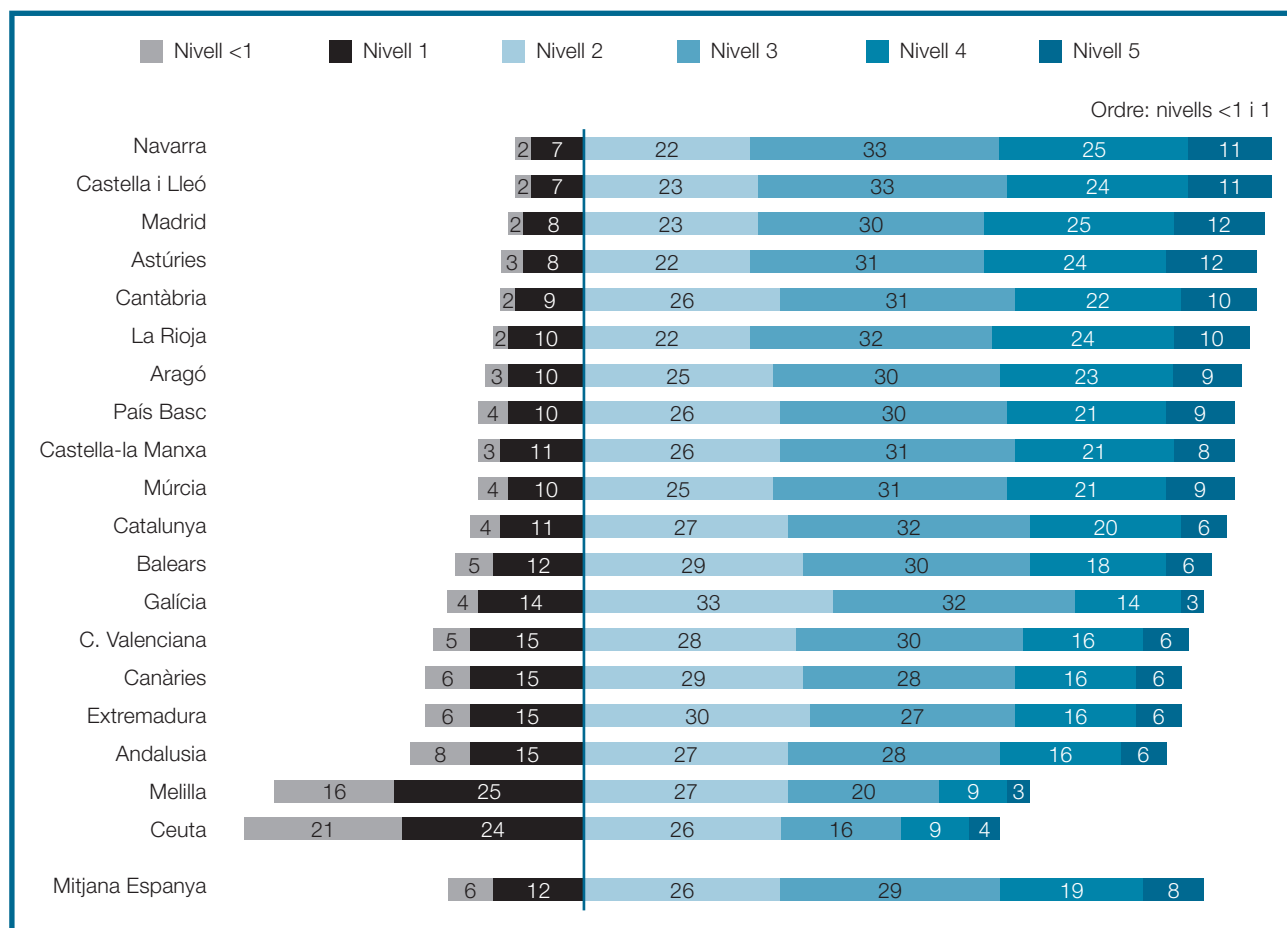

Font: Institut Nacional d'Avaluació Educativa. Ministeri d'Educació, Cultura i Esport

A l'EGD de l'educació secundària obligatòria (gràfic 2.7), s'observa que els percentatges d'alumnat de Catalunya situats als nivells més baixos (nivell < 1 i 1) són similars als del País Basc, Galícia, Aragó, Múrcia i Castella-la Manxa. El percentatge d'alumnat situat al nivell més alt (nivell 5) coincideix amb el de les Illes Balears. Com també s'observa a l'EGD de l'educació primària, el percentatge d'alumnat situat al nivell 3 és proper al 30% en totes les comunitats autònomes, excepte Ceuta i Melilla.

Les dades de l'avaluació general diagnòstica, gestionada pel Ministeri d'Educació Cultura i Esports, mostren que **el sistema educatiu de Catalunya no té cap influència negativa per a l'aprenentatge de la llengua castellana de l'alumnat de Catalunya.**

Gràfic 2.7. Avaluació general de diagnòstic d'ESO. Percentatge d'alumnes per nivell de rendiment en competència lingüística en llengua castellana. Comunitats autònomes 2010

Font: Institut Nacional d'Avaluació Educativa. Ministeri d'Educació, Cultura i Esport

Si es considera la variància total dels resultats obtinguts en l'EGD de l'educació primària (taula 2.1), s'observa que Catalunya presenta una dispersió sensiblement major que la de la mitjana d'Espanya. Ara bé, a Catalunya **la variabilitat dels resultats es deu fonamentalment a la variància dins dels centres, més que a les diferències entre centres**. L'escassa dispersió entre centres demostra que el domini de la competència lingüística en llengua castellana està igualment estès en tot tipus d'escoles. **El sistema educatiu català garanteix que cap centre es quedi enrere en el coneixement de les dues llengües oficials.**

En analitzar la variància explicada per l'índex del nivell socioeconòmic i cultural de les famílies (ISEC), es constata que la influència d'aquest factor en el rendiment de l'alumnat és més gran a la mitjana d'Espanya que a Catalunya, tant si es considera la variància entre centres com dins dels centres. Aquests resultats indiquen que a Catalunya l'aprenentatge de la llengua castellana està menys condicionat per l'estatus de les famílies que a la resta d'Espanya.

Taula 2.1. Avaluació general de diagnòstic d'educació primària. Variància en els resultats en competència lingüística en llengua castellana. Catalunya i Espanya 2009

	Variància total	Total variància entre centres	Total variància dins dels centres	Variància explicada per l'ISEC	
				Entre centres	Dins dels centres
Espanya	100,0	15,8	84,1	6,0	4,1
Catalunya	107,4	6,5	100,8	3,9	3,5

Font: Elaboració pròpia a partir de dades de l'Institut Nacional d'Avaluació Educativa. Ministeri d'Educació, Cultura i Esport

A diferència del que s'observa a l'educació primària, en l'EGD d'ESO (taula 2.2.) la dispersió de resultats és menor a Catalunya que a la mitjana d'Espanya. Aquest fet és motivat essencialment per la caiguda de la variància dins dels centres, ja que la dispersió entre escoles continua essent baixa. Aquestes dades permeten afirmar que, al llarg de l'escolarització obligatòria, **el sistema educatiu català és capaç de minimitzar les diferències de rendiment en llengua castellana que es produeixen dins d'una mateixa escola**. A l'ESO, l'efecte del nivell socioeconòmic i cultural familiar continua essent baix i és similar ara al de la mitjana d'Espanya.

Taula 2.2. Avaluació general de diagnòstic d'ESO. Variància en els resultats en competència lingüística en llengua castellana. Catalunya i Espanya 2010

	Variància total	Total variància entre centres	Total variància dins dels centres	Variància explicada per l'ISEC	
				Entre centres	Dins dels centres
Espanya	100,0	16,6	83,4	6,5	4,0
Catalunya	95,6	12,0	83,6	4,6	4,5

Font: Elaboració pròpia a partir de dades de l'Institut Nacional d'Avaluació Educativa. Ministeri d'Educació, Cultura i Esport

3. RESULTATS EN LES AVALUACIONS INTERNACIONALS PISA

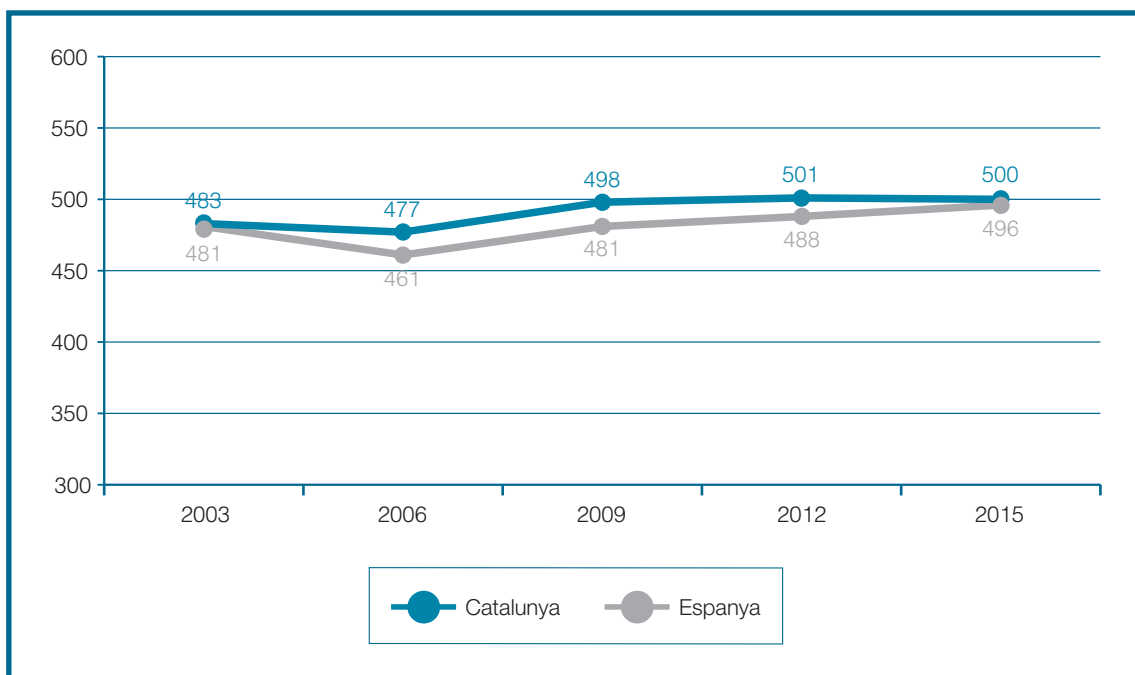
Un dels estudis internacionals que ha aconseguit més prestigi pel rigor en els seus plantejaments metodològics, així com per l'àmplia participació de països i economies, és el *Programme for International Student Assessment*, conegut amb les sigles PISA i impulsat per l'OCDE. Cada tres anys, el programa avalua la competència d'una mostra representativa dels alumnes de 15 anys en comprensió lectora, matemàtiques i ciències.

Des de l'any 2000, que és el primer en què s'apliquen les proves PISA, s'han dut a terme sis avaluacions. Des de l'any 2003, Catalunya participa en l'estudi amb una mostra ampliada, d'acord amb el Ministeri d'Educació, Cultura i Esport, amb la finalitat de disposar de dades més precises del seu territori. Al llarg dels anys, aquesta pràctica s'ha fet extensiva a d'altres comunitats autònomes d'Espanya.

Cal tenir en compte que a Catalunya la prova de comprensió lectora s'aplica en llengua catalana.

En totes les edicions de PISA en què Catalunya ha comptat amb una mostra pròpia, les puntuacions mitjanes en comprensió lectora han estat superiors a les del conjunt d'Espanya. Així, hi ha 2 punts de diferència a PISA 2003, 16 punts a PISA 2006, 17 punts a PISA 2009, 13 punts a PISA 2012 i 4 punts a PISA 2015.

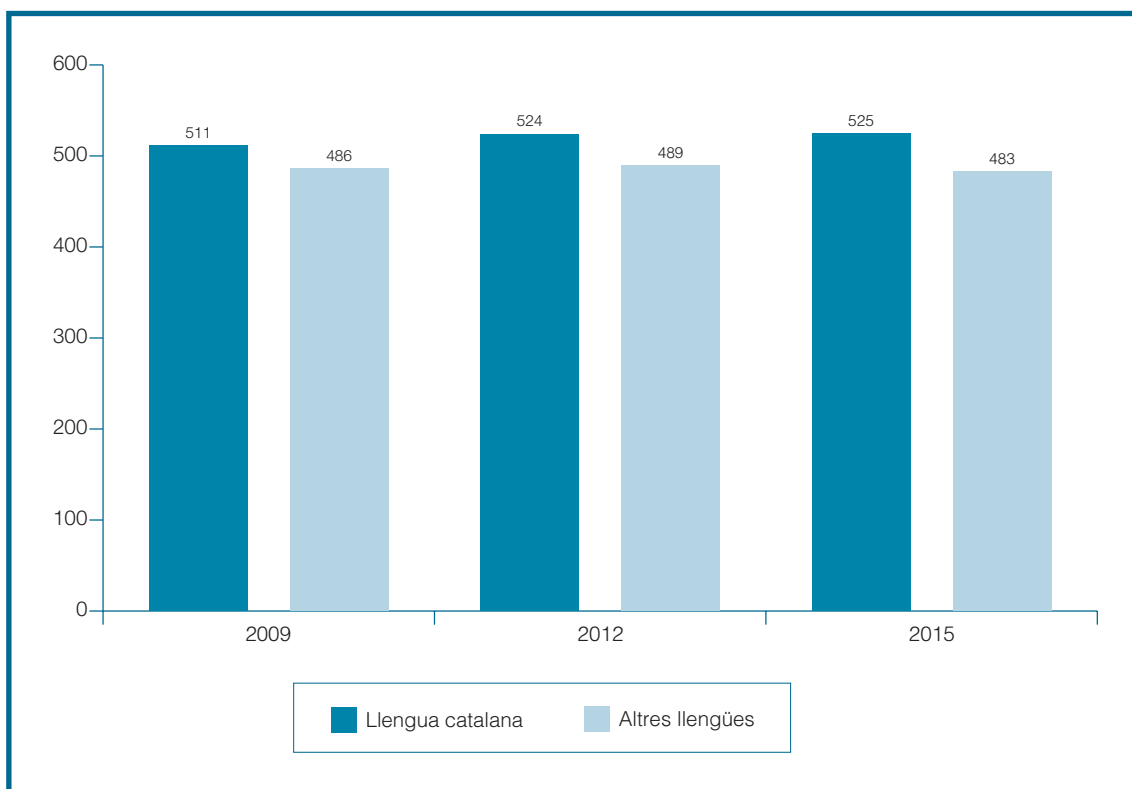
Gràfic 3.1. Evolució de la puntuació mitjana en comprensió lectora. PISA 2003-2015

Font: Consell Superior d'Avaluació del Sistema Educatiu. Departament d'Ensenyament

Es podria pensar que el fet que una part dels alumnes catalans parlin a casa una llengua diferent de la llengua vehicular de l'ensenyament obligatori, el català, limita les possibilitats que aquests alumnes obtinguin un bon rendiment en proves com PISA. El gràfic 3.2 mostra la puntuació mitjana obtinguda en comprensió lectora per l'alumnat de Catalunya en els tres últims cicles de PISA, distribuït segons la llengua parlada a casa. L'alumnat que hi parla en català obté una puntuació mitjana superior als 500 punts, mentre que l'alumnat que hi parla d'altres llengües obté una puntuació mitjana que no arriba als 490 punts.

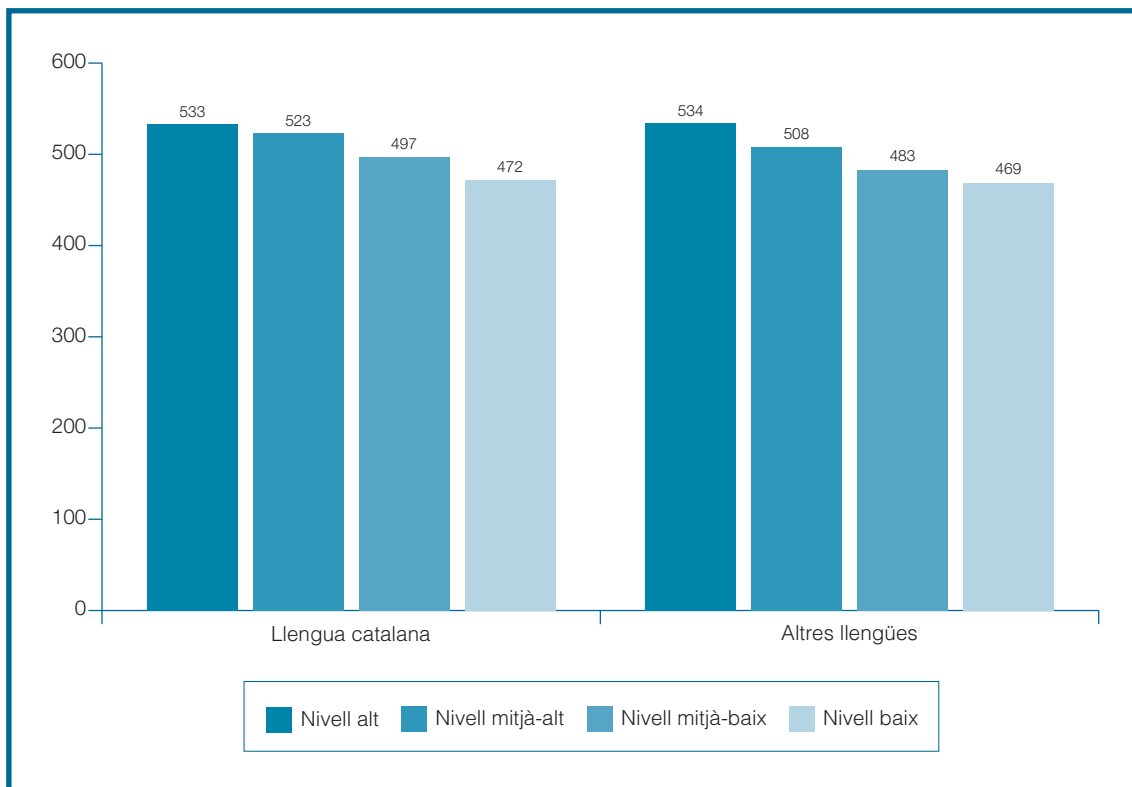
Gràfic 3.2. Puntuació mitjana en comprensió lectora segons la llengua parlada a casa. PISA 2009, 2012 i 2015

Font: Consell Superior d'Avaluació del Sistema Educatiu. Departament d'Ensenyament

Però en el gràfic 3.3 —amb dades de PISA 2009 que podrien ser extrapolables a un altre cicle—, s’observa que les possibles diferències en el rendiment no són atribuïbles només a la llengua que els alumnes parlen a casa, sinó que ho són també —i sobretot— al nivell socioeconòmic i cultural de les seves famílies. Així, entre alumnes de nivell socioeconòmic i cultural alt, la puntuació és molt similar, amb independència de si solen parlar en català o en altres llengües amb les persones amb qui conviuen. Passa el mateix quan es consideren els alumnes procedents de famílies amb un menor estatus socioeconòmic i cultural (on la disparitat és tan sols de 3 punts). Es constata, per tant, que **la llengua d’ús habitual dels alumnes catalans no condiciona les seves possibilitats d’obtenir un bon rendiment en comprensió lectora**, sinó que els condicionants provenen sobretot del nivell socioeconòmic i cultural de les famílies.

Gràfic 3.3. Resultats en comprensió lectora segons el nivell socioeconòmic i cultural familiar. PISA 2009

Font: Consell Superior d’Avaluació del Sistema Educatiu. Departament d’Ensenyament

4. RESULTATS EN LES PROVES D'ACCÉS A LA UNIVERSITAT PAU

Un bon indicador del coneixement que de les llengües catalana i castellana té l'alumnat de Catalunya són els resultats obtinguts en les proves d'accés a la universitat PAU. No formen part de l'ensenyament obligatori, però mostren el domini de la llengua en una etapa crucial de la formació de les persones com és el final del batxillerat i l'ingrés als estudis universitaris.

La taula 4.1. mostra els resultats obtinguts en les assignatures de llengua catalana i literatura i de llengua castellana i literatura en els darrers cinc anys de les PAU. **Els resultats són equiparables en les dues llengües oficials de Catalunya i molt similars al llarg dels cinc anys:** tant en llengua catalana com en llengua castellana superen lleugerament els 6 punts en una escala de 0 a 10. Les puntuacions mitjanes de llengua castellana són sempre unes dècimes superiors a les de llengua catalana.

Taula 4.1. Puntuació mitjana de llengua catalana i llengua castellana dels estudiants aptes per accedir a la universitat. PAU 2012-2016

	2012	2013	2014	2015	2016
Llengua catalana i literatura	6,12	6,17	6,23	6,35	6,09
Llengua castellana i literatura	6,38	6,23	6,53	6,42	6,17

Font: Consell Interuniversitari de Catalunya. Oficines d'Accés a la Universitat. Secretaria d'Universitats i Recerca. Departament d'Empresa i Coneixement

Els resultats obtinguts en les proves d'accés a la universitat dels darrers cinc anys evidencien que el sistema educatiu català proporciona un coneixement similar de la llengua catalana i la llengua castellana.

5. CONCLUSIONS

Havent analitzat els resultats de l'alumnat de Catalunya en llengua catalana i llengua castellana en avaluacions diferents, dissenyades i aplicades per organismes d'avaluació diferents, es pot arribar a les conclusions següents sobre el coneixement de les dues llengües:

Avaluacions del Departament d'Ensenyament (2009-2016)

a) L'alumnat català obté uns resultats molt similars en llengua catalana i en llengua castellana en les proves de sisè d'educació primària aplicades pel Departament d'Ensenyament. L'alumnat passa de l'educació primària a la secundària obligatòria amb un domini efectiu i semblant de les dues llengües oficials.

b) La convergència en el rendiment entre llengua catalana i llengua castellana en arribar a quart d'ESO és encara més gran, la qual cosa demostra que el sistema educatiu català garanteix un domini equiparable de les dues llengües al final de l'educació obligatòria.

c) L'elevada correlació entre les puntuacions de llengua catalana i llengua castellana indica que hi ha una gran complementaritat en l'aprenentatge de les dues llengües, de manera que el coneixement de l'una reverteix en una millora del domini de l'altra.

d) A Catalunya no hi ha dues comunitats dividides per l'aprenentatge de les dues llengües oficials, ja que l'equilibri en el coneixement la llengua catalana i la llengua castellana es manté quan es consideren els resultats d'alumnes que obtenen puntuacions altes i baixes en les dues proves.

Avaluacions del Ministeri d'Educació, Cultura i Esport (2009 i 2010)

e) D'acord amb les avaluacions generals de diagnòstic (EGD) del Ministeri d'Educació, Cultura i Esport, els resultats de l'alumnat català en competència lingüística no difereixen significativament dels de la mitjana d'Espanya. Aquesta pauta és comuna a l'educació primària i a l'educació secundària obligatòria.

f) Catalunya és una de les comunitats autònomes amb llengua pròpia que va obtenir puntuacions més altes en l'EGD, tant a l'educació primària com a la secundària obligatòria.

g) La proporció d'alumnes endarrerits en l'aprenentatge de la llengua castellana no és atribuïble al model lingüístic aplicat al sistema educatiu de Catalunya, ja que aquest percentatge és molt similar al del conjunt d'Espanya.

h) D'acord amb l'EGD, a Catalunya l'aprenentatge de la llengua castellana està menys condicionat per l'estatus socioeconòmic i cultural de les famílies que a la resta d'Espanya.

i) Al llarg de l'escolarització obligatòria, el sistema educatiu català és capaç de reduir les diferències de rendiment en llengua castellana que es produeixen dins d'un mateix centre.

Avaluacions PISA (2003, 2006, 2009, 2012 i 2015)

j) D'acord amb l'estudi PISA, les possibles diferències en el rendiment de l'alumnat en comprensió lectora no es poden atribuir a la llengua que els alumnes parlen a casa, sinó sobretot al nivell socioeconòmic i cultural de les seves famílies.

Proves PAU (2012-2016)

k) Els resultats obtinguts en les assignatures de llengua catalana i literatura i de llengua castellana i literatura en els darrers cinc anys són equivalents en les dues llengües.

6. FONTS D'INFORMACIÓ

Publicacions del Consell Superior d'Avaluació del Sistema Educatiu

«L'avaluació de sisè d'educació primària 2009. Avançament de resultats». *Quaderns d'avaluació*, 15. Barcelona: Departament d'Educació, Consell Superior d'Avaluació del Sistema Educatiu, setembre de 2009.

«L'avaluació de sisè d'educació primària 2010 i de la inserció laboral dels graduats en FPR». *Quaderns d'avaluació*, 18. Barcelona: Departament d'Educació, Consell Superior d'Avaluació del Sistema Educatiu, setembre de 2010.

«Estudi PISA 2009. Avançament de resultats». *Quaderns d'avaluació*, 19. Barcelona: Departament d'Ensenyament, Consell Superior d'Avaluació del Sistema Educatiu, abril de 2011.

«L'avaluació de sisè d'educació primària 2011. Síntesi de resultats». *Quaderns d'avaluació*, 20. Barcelona: Departament d'Ensenyament, Consell Superior d'Avaluació del Sistema Educatiu, setembre de 2011.

«La llengua i resultats escolars - El projecte Filosofia 3/18». *Quaderns d'avaluació*, 21. Barcelona: Departament d'Ensenyament, Consell Superior d'Avaluació del Sistema Educatiu, gener de 2012.

«L'avaluació de quart d'ESO 2012». *Quaderns d'avaluació*, 22. Barcelona: Departament d'Ensenyament, Consell Superior d'Avaluació del Sistema Educatiu, abril de 2012.

«L'avaluació de sisè d'educació primària 2012. Síntesi de resultats». *Quaderns d'avaluació*, 23. Barcelona: Departament d'Ensenyament, Consell Superior d'Avaluació del Sistema Educatiu, setembre de 2012.

«L'avaluació de quart d'ESO 2013». *Quaderns d'avaluació*, 25. Barcelona: Departament d'Ensenyament, Consell Superior d'Avaluació del Sistema Educatiu, abril de 2013.

«L'avaluació de sisè d'educació primària 2013». *Quaderns d'avaluació*, 26. Barcelona: Departament d'Ensenyament, Consell Superior d'Avaluació del Sistema Educatiu, setembre de 2013.

«Els resultats de PISA 2012 a Catalunya. Avançament de resultats». *Quaderns d'avaluació*, 27. Barcelona: Departament d'Ensenyament, Consell Superior d'Avaluació del Sistema Educatiu, gener de 2011.

«L'avaluació de quart d'ESO 2014». *Quaderns d'avaluació*, 28. Barcelona: Departament d'Ensenyament, Consell Superior d'Avaluació del Sistema Educatiu, abril de 2014.

«L'avaluació de sisè d'educació primària 2014». *Quaderns d'avaluació*, 29. Barcelona: Departament d'Ensenyament, Consell Superior d'Avaluació del Sistema Educatiu, setembre de 2014.

«L'avaluació de quart d'ESO 2015». *Quaderns d'avaluació*, 31. Barcelona: Departament d'Ensenyament, Consell Superior d'Avaluació del Sistema Educatiu, abril de 2015.

«L'avaluació de sisè d'educació primària 2015». *Quaderns d'avaluació*, 32. Barcelona: Departament d'Ensenyament, Consell Superior d'Avaluació del Sistema Educatiu, setembre de 2015.

«L'avaluació de quart d'ESO 2016». *Quaderns d'avaluació*, 34. Barcelona: Departament d'Ensenyament, Consell Superior d'Avaluació del Sistema Educatiu, abril de 2016.

«L'avaluació de sisè d'educació primària 2016». *Quaderns d'avaluació*, 35. Barcelona: Departament d'Ensenyament, Consell Superior d'Avaluació del Sistema Educatiu, setembre de 2016.

Publicacions del Ministeri d'Educació, Cultura i Esport

Evaluación general de diagnóstico 2009. Educación Primaria. Cuarto curso. Informe de resultados. Madrid: Ministerio de Educación, Instituto de Evaluación, 2010.

Evaluación general de diagnóstico 2010. Educación Secundaria Obligatoria. Segundo curso. Informe de resultados. Madrid: Ministerio de Educación, Instituto de Evaluación, 2011.

PISA 2012. Programa para la Evaluación Internacional de los alumnos. Informe Español. Volumen I: Resultados y contexto. Madrid: Ministerio de Educación, Cultura y Deporte, Instituto Nacional de Evaluación Educativa, 2013.